

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД служба „Регистратура“ - 3 -	
Вх. №.....	425
Дата на подаване:	24.01.2020
Пощ. клеймо.....	

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № . № 04-02-3/ 24 -01- 2020
/моля цитирайте при отговор/

ДО
Г-Н ЛОЗАН ПАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПАНОВ,

Приложено Ви изпращам искане от министъра на правосъдието до Общото събрание на Гражданската колегия във Върховния касационен съд за образуване на тълкувателно дело на основание чл. 126, т. 1 във вр. с чл. 125 и чл. 124, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт.

ЕВГЕНИ СТОЯНОВ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР
НА ПРАВОСЪДИЕТО

1
КС-04/23-2/16-01/201

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 04-02-3/24-01-2020

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА
ГРАЖДАНСКАТА КОЛЕГИЯ ВЪВ
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

И С К А Н Е

О Т

ДАНАИЛ КИРИЛОВ - МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ОТНОСНО: Приемане на тълкувателно решение по въпроса „При отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерството на вътрешните работи приложими ли са разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата или следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове?“

ОСНОВАНИЕ: чл. 126, т. 1 във вр. с чл. 125 и чл. 124, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

В Министерство на правосъдието постъпи писмо от министъра на вътрешните работи вх. рег. № 04-02-3/08.01.2020г. във връзка с противоречива съдебна практика, установена при прилагането на разпоредби на Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР), обн., ДВ, бр. 53/2014г. Посочва се практика по дела, образувани пред районни и окръжни съдилища по искиви молби на служители на МВР, с които се претендира изплащане на допълнително възнаграждение за извънреден труд, получен в резултат на преизчисляване на положения нощен труд в дневен с коефициент 1,143.

В чл. 187, ал. 3, изр. 4-то ЗМВР законодателят е регламентирал полагането на труд през нощта между 22,00 ч. и 6,00 ч.

На основание чл. 187, ал. 9 във връзка с ал. 8 и чл. 188 ЗМВР министърът на вътрешните работи е издал Наредба № 8121з-407 от 2014г. за реда за организацията и

разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи (обн. ДВ, бр. 69/2014г., в сила от 19.08.2014г.). Съгласно чл. 31, ал. 2 от тази наредба „при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22,00 и 6,00 ч. за отчетния период се умножава по 0,143. Полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период.“

С Наредба № 8121з-592 от 2015г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в МВР (обн. ДВ, бр. 40/2015г., в сила от 01.04.2015г.) е отменена Наредба № 8121з-407/2014г. В посочения подзаконов нормативен акт не е регламентиран коефициент, аналогичен на този в чл. 31, ал. 2 от отменената наредба.

Наредба № 8121з-592/2015г. е отменена с решение № 8585/11.07.2016г., постановено по адм. д. № 5450/2016г. на ВАС, 5-членен състав, обнародвано в ДВ бр. 59/29.07.2016г.

На основание чл. 187, ал. 9 във вр. с ал. 8, чл. 187а, ал. 4 и чл. 188, ал. 1 ЗМВР министърът на вътрешните работи е издал Наредба № 8121з-776 от 2016г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в МВР (обн. ДВ, бр. 60/2016г., в сила от 02.08.2016г.). С тази наредба се отменя Наредба № 8121з-407 от 2014г. В наредбата отново не е регламентиран коефициент, аналогичен на този в чл. 31, ал. 2 от отменената Наредба № 8121з-407 от 2014г. Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016г. е отменена с решение № 16766/10.12.2019г., постановено по адм. д. № 8601/2019г. на ВАС, 5-членен състав.

На основание чл. 187, ал. 9 във вр. с ал. 8, чл. 187а, ал. 4 и чл. 188, ал. 1 ЗМВР министърът на вътрешните работи е издал Наредба № 8121з-36 от 2020г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в МВР (обн. ДВ, бр. 3/2020г., в сила от 10.01.2020г.). С тази наредба се отменя Наредба № 8121з-776 от 2016г. В наредбата отново не е регламентиран коефициент, аналогичен на този в чл. 31, ал. 2 от отменената Наредба № 8121з-407 от 2014г.

Една част от съдебните състави приемат, че в ЗМВР и в приложимите наредби, посочени по-горе, с изключение на отменената Наредба № 8121з-407 от 2014г., липсва правна регламентация относно преобразуване на часовете положен нощен труд в дневен с коефициент 0,143 и поради това следва да се прилагат разпоредбите на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ), а именно, че при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време. Отнесено към разпоредбите на Кодекса на труда (КТ) при 8-часова продължителност на работното време през деня (чл. 136, ал. 3) към нощната такава от 7 часа (чл. 140, ал. 1), коефициентът за

преобразуване на положените часове труд през нощта в дневни следва да бъде 1,143. Съгласно чл. 176 ЗМВР брутното месечно възнаграждение на държавните служители в МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения, между които съгласно чл. 178, ал. 1, т. 3 от закона е възнаграждението за извънреден труд. Редът за организацията и разпределението на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство и др. се определят на основание чл. 187, ал. 9 от министъра на вътрешните работи. В Наредби № 8121з-592 от 2015г. и № 8121з-776 от 2016г. липсва норма, аналогична на нормата по чл. 31, ал. 2 на отменената Наредба № 8121з-407 от 2014г. за преобразуване на часовете положен нощен труд с коефициент 0,143. При липса на изрична законова регламентация следва субсидиарно да се приложат разпоредбите на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ. Противното разрешение би довело държавните служители в системата на МВР в неравностойно положение както спрямо останалите държавни служители, така също и спрямо работниците и служителите по трудово правоотношение, които получават допълнително възнаграждение за извънреден труд. Прилагането на субсидиарни разпоредби е в съответствие с основния правен принцип за равенство и недопускане на дискриминация, закрепен в чл. 6 от Конституцията и в чл. 14 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. (Решение № 468 от 05.12.2019г. на ОС Русе по в.гр.д. № 710/2019г.; Решение от 2018г. на ОС Варна по в.гр.д. № 2364/2018г.; Решение от 17.08.2018г. на ОС Варна по в.гр.д. № 1810/2018г.)

Друга част от съдебните състави приемат, че разпоредбите на КТ и НСОПЗ са неприложими към отчитане на работното време в МВР, тъй като тази материя е уредена в специален закон – ЗМВР и издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове. При наличието на специална уредба на правоотношенията, приложим е специалният закон, а именно ЗМВР. Този закон прави ясно разграничение между извънреден и нощен труд, като размерът на възнагражденията за извънреден труд е посочен в закона, а условията и редът за изплащане на нощен труд се определят с наредба на министъра на вътрешните работи, респ. размерът – с негова заповед. Съдът приема, че при тълкуването на нормите на ЗМВР и на Наредба № 8121з-776 от 2016г. съотношението на нормалната дневна продължителност на работното време към нормалната продължителност на нощния труд по ЗМВР е 8 часа : 8 часа, което е равно на коефициент 1. В решенията, с които се отхвърлят предявените иски, се приема, че превръщането на нощните часове в дневни съгласно НСОПЗ е установено с цел увеличено заплащане на нощния труд, а не за заплащане на извънреден труд, тъй като служителят не работи извънредно по смисъла на чл. 143, ал. 1 КТ. Извънреден труд би бил налице само ако служителят действително работи извън установеното работно време. В ЗМВР няма препащаща норма, която дава основание да се прилагат субсидиарно както разпоредбите на КТ, така и издадените въз основа на кодекса подзаконови нормативни актове, в т.ч. и НСОПЗ.

ЗМВР е специален нормативен акт, регламентиращ статута на служителите, работещи в системата на МВР, като обосновава различен метод на правно регулиране на работното време, трудовото възнаграждение и др. С оглед специалния характер на акта, размерът на дължимото допълнително възнаграждение следва да се определи съобразно специалните правила, посочени в закона и издадените по силата на изрична законова делегация наредби на министъра на вътрешните работи и негови заповеди.

Правната уредба на нощния труд на служителите в МВР е регламентирана в чл. 187, ал. 1 във вр. ал. 3 и чл. 179 ЗМВР, както и издадените от министъра на вътрешните работи наредби, които са съобразени с функциите на МВР и с естеството на извършваната дейност. Посочените нормативни актове изчерпват правната регламентация на нощния труд на работещите в системата на МВР, поради което е недопустимо субсидиарното приложение на НСОПЗ. Съдът приема, че не е налице непълнота в специалната уредба. За полагания от служителите на МВР извънреден труд и нощен труд са налице специални нормативни актове, които регулират тези правоотношения. НСОПЗ е подзаконов нормативен акт, издаден по приложение на КТ, поради което не може да се прилага субсидиарно, нито по аналогия в хипотези, за които е налице специална правна уредба. (Решение № 456 от 27.11.2019г. на ОС Русе по в.гр.д. № 709/2019г.)

Във връзка с констатираната противоречива съдебна практика, която води до различно приложение на закона, на основание чл. 126, т. 1 във вр. с чл. 125 и чл. 124, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт правя следното

И С К А Н Е :

Общото събрание на Гражданската колегия във Върховния касационен съд да приеме тълкувателно решение, с което да отговори на следния въпрос:

„При отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерството на вътрешните работи приложими ли са разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата или следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконов нормативни актове?“

Приложение:

1. Решение № 468 от 05.12.2019г. на ОС Русе по в.гр.д. № 710/2019г.
2. Решение от 2018г. на ОС Варна по в.гр.д. № 2364/2018г.
3. Решение от 17.08.2018г. на ОС Варна по в.гр.д. № 1810/2018г.
4. Решение № 456 от 27.11.2019г. на ОС Русе по в.гр.д. № 709/2019г.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

